

Sygn. akt IV U 1872/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Przysucha

Protokolant Katarzyna Kilan

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2016r. w Częstochowie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 18 listopada 2015r. Nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 1872/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu M. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazał, iż Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 3 czerwca 2015r. uznała, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 31 października 2018r.

ZUS wskazał, iż na podstawie przedłożonych dokumentów uznał za udowodnione 26 lat, 3 miesiące i 24 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 2 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych. W ostatnim 10-leciu przed dniem zgłoszenia wniosku, tj. od 3 listopada 2005r. do 2 listopada 2015r. wnioskodawca udowodnił 3 lata, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ponieważ ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku brak jest podstaw prawnych do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Wnosił o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Powoływał się na osiągnięty staż w wymiarze 27 lat, 6 miesięcy i 12 dni. Argumentował, iż w obecnym stanie zdrowia nie jest zdolny do żadnej pracy. Wskazywał na swoją trudną sytuację materialną. Ubezpieczony odwoływał się do uchwały 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006r. sygn. I UZP 5/05.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

Rozstrzygając o zasadności odwołania, Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. S. urodził się (...) Ubezpieczony do 10 listopada 2015r. uprawniony był do pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. W dniu 3 listopada 2015r. ubezpieczony zgłosił wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz Orzecznik orzeczeniem z dnia 6 maja 2015r. uznał wnioskodawcę za częściowo niezdolnego do pracy do 31 października 2018r., nie określając daty powstania niezdolności do pracy. W ostatnim 10-leciu przed dniem zgłoszenia wniosku, tj. od 3 listopada 2005r. do 2 listopada 2015r. wnioskodawca udowodnił 3 lata, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Łącznie ubezpieczony wykazał 26 lat, 3 miesiące i 24 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 2 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych.

dowód: akta ZUS.

U ubezpieczonego rozpoznaje się zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych z martwicą głów kości udowych, podwichnięcie głowy kości udowej lewej, zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowego, stan po zerwaniu głowy długiej mięśnia dwugłowego ramienia lewego. Ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 31 października 2018r. od daty zakończenia świadczenia rehabilitacyjnego, tj. od 10 listopada 2015r.

dowód: opinia biegłych z zakresu neurologii, ortopedii i chorób wewnętrznych (k. 16-18 akt).

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach enumeratywnie wymienionych w tym przepisie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 2).

Wedle art. 58 ust. 1 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (ust. 2).

Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do prac (ust. 4).

Art. 12 ust. 1 powołanej wyżej ustawy stanowi, iż osobą niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Zgodnie z ust. 2 art. 12 ustawy całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W myśl ust. 3 art. 12 tej ustawy częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

W niniejszej sprawie okolicznością sporną było, czy ubezpieczony spełnia warunki stażowe konieczne do uzyskania prawa do renty określone w art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony jest niewątpliwie osobą niezdolną do pracy, a niezdolność do pracy powstała u niego w okresie wymienionym w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Należało zatem zbadać czy istnieje możliwość ustalenia wcześniejszej daty powstania niezdolności do pracy, tak aby spełnione zostały warunki stażowe. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 31 października 2018r. od daty zakończenia świadczenia rehabilitacyjnego, tj. od 10 listopada 2015r.

Sąd podzielił opinię biegłych, gdyż sporządzona została przez lekarzy specjalistów w zakresie schorzeń, na które skarży się ubezpieczony i poprzedzona była osobistym badaniem ubezpieczonego przez biegłych. Opinia ta została również wydana po zapoznaniu się przez biegłych z całą dostępną dokumentacją dotychczasowego leczenia odwoływającego, co pozwoliło wnikliwie ocenić stan jego zdrowia pod kątem zdolności do pracy i daty jej powstania. Opinia nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Oznacza to, iż ubezpieczony nie spełnia warunków koniecznych do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, bowiem w 10-leciu przed datą powstania niezdolności do pracy i zgłoszenia wniosku o rentę nie legitymuje się on 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Uznanie ubezpieczonego za osobę całkowicie niezdolną do pracy nie może prowadzić do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wprawdzie w takiej sytuacji, wobec legitymowania się ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie musi wykazywać, że jego niezdolność do pracy powstała w okresie 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia (który to warunek i tak spełniał), ale wobec nie legitymowania się 30-letnim okresem składkowych musi wykazać nadal 5-letni okres składkowy i nieskładkowy, który powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Takowego okresu ubezpieczony nie wykazał. Przy czym należy zauważyć, iż w latach przypadających przed 2005r. występują znaczne przerwy w okresach zatrudnienia, co praktycznie uniemożliwia ustalenie spełnienia tego warunku, nawet w przypadku ustalenia znacznie wcześniejszej daty powstania niezdolności do pracy.

Tym samym, w przypadku ubezpieczonego, mimo niewątpliwiej niezdolności do pracy, nie jest możliwe ustalenie uprawnień do renty.

Wskazać należy, iż istotnie Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu Sędziów SN z dnia 23 marca 2006r., I UZP 5/05 zajął stanowisko, iż renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS), bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 tej ustawy pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Straciła ona jednak na znaczeniu od 23 września 2011r. w związku ustawą z dnia 28 lipca 2011r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2011r. Nr 187, poz. 1112), którą do art. 58 dodany został ust. 4, zgodnie z którym przepisu ust. 2 (art. 58) nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Nie jest sporne w orzecznictwie, iż moment nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 100 ust. 1 u.e.r.f.u.s., ustanawiający generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczenia następuje więc ex lege i co do zasady nie jest uzależnione ani od złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku, ani też od ustalenia (potwierdzenia) tego prawa decyzją organu rentowego, która ma jedynie charakter deklaratoryjny. Przewidziany w art. 116 ust. 1 u.e.r.f.u.s. wniosek o świadczenie nie jest elementem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż przesłanki tego prawa określa art. 57 u.e.r.f.u.s., lecz stanowi jedynie żądanie realizacji świadczenia nabytego z mocy prawa. Wniosek o rentę ma natomiast znaczenie dla powstania prawa do wypłaty świadczenia rentowego, co wynika wprost z art. 129 ust. 1 u.e.r.f.u.s., zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Oznacza to, że zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia, czy też wprowadzające dodatkowe warunki nabycia prawa do renty, nie mają wpływu na istnienie prawa nabytego (powstałego) przed tymi zmianami, niezależnie od tego, kiedy został złożony wniosek o świadczenie (jego realizację). Przedstawione rozważania pozwalają na sformułowanie wniosku, że art. 58 ust. 4 u.e.r.f.u.s. nie stosuje się do ubezpieczonego, który przed dniem 23 września 2011 r. nabył prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na warunkach określonych w art. 57 ust. 2 u.e.r.f.u.s. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2014r., sygn. I UK 100/14, LEX nr 1567460).

Oznacza to, że art. 58 ust. 4 ustawy stosuje się do osób, u których całkowita niezdolność do pracy powstała 23 września 2011r. lub później. Aby natomiast możliwe było skorzystanie z dobrodziejstwa uchwały z dnia 23 marca 2006r. sygn. I UZP 5/05 konieczne byłoby, aby całkowita niezdolność do pracy powstała u ubezpieczonego najpóźniej do dnia 22 września 2011r. Niezdolności do jakiegokolwiek pracy u odwołującego w tym czasie nie stwierdza się. Przy czym nie można nie zauważyć, iż ubezpieczony po tej dacie prowadził własną działalność gospodarczą.

Wskazać należy również, iż przepisy ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie mogą być korygowane zasadami współżycia społecznego. Dlatego ciężka sytuacja materialna odwołującego nie może być podstawą przyznania renty, bowiem wszystkie warunki konieczne do przyznania tego świadczenia określone zostały w art. 57 i art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W konsekwencji uznając zaskarżoną decyzję za prawidłową Sąd odwołanie oddalił. Orzeczono w oparciu o powołane przepisy oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.